

معمار و حق

حکم دادگاه، رأی به طرح «له آل» پاریس نداد

■ نزاع مدیران و شهروندان پاریسی

هنگامی که روزنامه «لوموند» در ۲۳ فوریه ۲۰۰۴ با تیتراژ "قلب پاریس دوباره طراحی خواهد شد" پرونده ساماندهی مجدد منطقه «له آل» را علنی کرد، نگاه‌ها به این بخش مهم از بافت تاریخی پاریس معطوف شد. اما اخیراً دادگاه اداری شهر پاریس حکم به تعلیق این پروژه داد و اجرای آن را منوط به نظر شورای شهر پاریس و کسب موافقت گروه‌های ذی‌نفع کرد. از آغاز طراحی پروژه حدود ۶ سال می‌گذرد و تاکنون حدود ۷۰ مقاله در خصوص این اقدام، در روزنامه‌ها و مجلات تخصصی منتشر شده است که سعی در بازخوانی این ماجرا دارد؛ روزنامه لوموند در ۱۸ می ۲۰۱۰، یک مقاله انتقادی در رابطه با طرح به اجرا درنیامده، ضمن اشاره به حکم دادگاه، معمار طرح را به باد انتقاد گرفت و طرح او را «هوسرانی یک معمار» نامید و اجرای آن را به منزله نابودی این بخش از بافت پاریس دانست. اما این شروع داستان نبود.

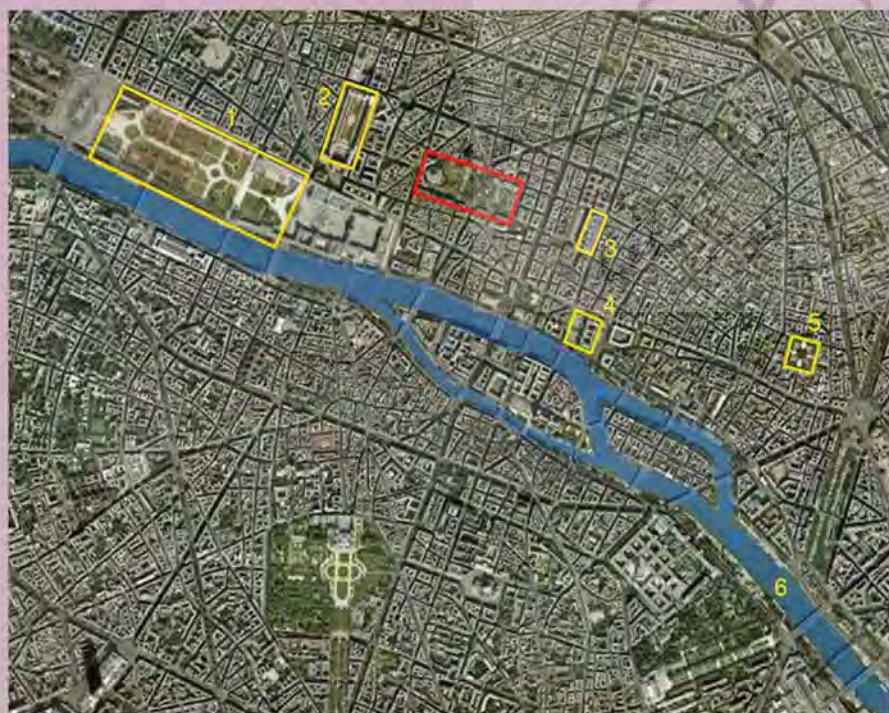


محمدرضا
مهربانی گلزار
پژوهشگر
دکتری معماری

mehrabani77@yahoo.com

ماجرای طراحی و ساماندهی مجدد مرکز چندمنظوره «له آل» به سال ۲۰۰۳ بازمی‌گردد؛ زمانی که شهرداری منطقه یک پاریس با مشارکت شرکت سرمایه‌گذاری شهرداری (SEM) تصمیم به تغییر وضعیت کنونی و اجرای طرحی تازه گرفت. این اقدام به منظور حیات مجدد «له آل» و جذب بیشتر سرمایه به این منطقه بود. پاسخگویی به نیازهای کنونی و احیای نقش این قسمت از شهر پاریس در رابطه با کاربری‌های مهم پیرامون آن باعث شد تا از طریق یک مسابقه محدود، طرحی برای آن تهیه و تا سال ۲۰۱۱ اجرا شود. از همین رو، چهار گروه برای این رقابت انتخاب شد که دو شرکت «OMA» (رم کولپاس) و «MVRDV» از هلند و دو شرکت «ژان نوول» و «سورا» (SEURA) از فرانسه در آن حضور داشتند. در سال ۲۰۰۴ طرح‌ها ارائه شد و در نهایت طرح «دیوید مانژن» (David Mangin) از شرکت سورا به عنوان طرح منتخب برگزیده و مقرر شد تا سال ۲۰۰۷ مقدمات اجرایی طرح، فراهم شده و اجرای آن تا سال ۲۰۱۱ به اتمام برسد. از روز اعلام نتیجه تا امروز جنجال‌های بسیاری پیرامون

این موضوع در جریان است. به ویژه آنکه طرح منتخب متعلق به شرکتی بود که تنها یک سال از تشکیل آن می‌گذشت و تازه کار محسوب می‌شد. همچنین ایراداتی به طرح وارد بود که در رسانه‌های مختلف به آنها پرداخته می‌شد. روزنامه‌های «فیگارو»، «لوموند»، «پاریزین»، «لیبراسیون» و مجلات مشهوری همچون «مانیتور»، «معماری امروز» (Architecture d'Aujourd'hui)، «Urbanisme» و «معماری و تکنیک» (Techniques et Architecture) از زوایای مختلف به آن پرداخته و نقدهایی به این پروژه وارد کرده است. این انتقادات در کنار شکایت‌های متعدد گروه‌های مردمی چون شورای محله «له آل» - که از سال ۱۹۹۹ تشکیل شده - باعث عقب‌نشینی شهردار منطقه یک پاریس و توقف طرح شد که در نهایت مقرر شد تصمیم‌گیری منوط به نظر دادگاهی باشد که به همین منظور تشکیل شده بود.



- 1) Musee du Louvre
- 2) Palais Royal
- 3) George Pompidou
- 4) Hotel de Ville
- 5) Palais des Vosges
- 6) La Seine



۱ : موقعیت سایت در بافت تاریخی پاریس و عناصر شاخص پیرامونی، مأخذ : www.seura.fr



۴: اکنون باید دید که طرح معمار یا اعمال سلیقه شهروندان، کدامیک می‌تواند این عرصه را به دامان شهر باز گرداند؟، مأخذ: www.worldarchitecturenews.com

■ صلاحیت معمار یا سلیقه کارفرما؟

اکنون رأی به نفع شورای محله «له‌آل» صادر شده و ادامه پروژه به حالت تعلیق درآمده است. شهردار و مشاور طرح به این رأی اعتراض دارند. «ژان-فرانسوا لگره» شهردار منطقه، تعدد دیدگاه و اعمال سلیقه گروه‌های ذی‌نفع بر روی طرح را عامل عدم انسجام طرح می‌داند که اگرچه به نوعی معمار آن را از اتهامات نیز می‌برا می‌داند، اما تلویحاً نظر گروه‌های مخالف را تأیید می‌کند و این طرح را خیال‌پردازانه می‌داند.

در سال ۲۰۰۷ این پروژه به «پاتریک برگر» معمار فرانسوی ارجاع داده شد و او با حداقل مداخله، سعی در طراحی یک سایبان برای فروم اصلی مرکز تجاری داشت تا ارتباط با فضای سبز پیرامونی حفظ شود. اما این طرح نیز رضایت مردم را جلب نکرد.

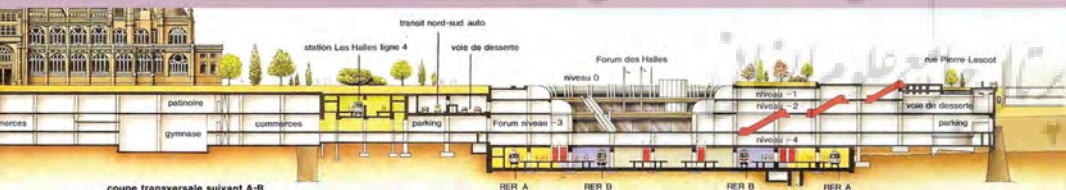
نظر قریب به اتفاق اعضای شورای شهر پاریس، نامناسب بودن طرح و عدم انسجام لازم به ویژه بین باغ و سایبان بزرگ است. همچنین یک نظرسنجی عمومی به همین منظور انجام شد که بر نظر اکثریت صحنه می‌گذاشت.

شورای محله «له‌آل» خواستار فسخ قرارداد شرکت سورا هستند و «دیوید مانژن»، معمار طرح را به عدم صلاحیت و ناکارآمدی متهم می‌کنند. همچنین شهردار را متهم به مسامحه در این ماجرا کرده و به هر قیمتی خواستار حفظ هویت این بخش از شهر پاریس هستند.

از سوی دیگر، دیوید مانژن، در برابر انتقادات از خود دفاع می‌کند و می‌گوید که طرح اولیه او با اعمال نظر کارفرما و مشاوره‌های مختلف بارها تغییر یافته و از ایده اصلی خود فاصله گرفته است. او مشکلات طرح کنونی را ناشی از مداخلات کارفرما و تعدد نظرات شورای محله می‌داند.

اکنون به حکم دادگاه اجرای این پروژه معلق شده و شورای محله «له‌آل» از این حکم خشنود است. آنها از مداخلات ۳۰ سال پیش در این منطقه رضایت چندانی ندارند و به هر شکل ممکن در برابر تغییرات آتی مقاومت می‌کنند، اما شاید پویایی و زندگی مرکز «له‌آل» با روند کنونی به مخاطره بیفتد و در نهایت مقاومت ساکنان در برابر تغییر به ناپودی و فرسودگی این منطقه منجر شود. آیا عقل جمعی (شورا‌های مردمی) تصمیم درست را می‌گیرد یا اینکه تحلیل‌های شهرسازان صحیح بوده و تغییرات گزینه ناکزیر است؟ گذر زمان به این سؤال پاسخ خواهد داد.

شکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی



۳: وضع موجود باغ و مرکز تجاری له‌آل؛ طرحی که حدود ۳۰ سال پیش به اجرا درآمد و اکنون شهرداری پاریس قصد تجدید نظر در آن را دارد، مأخذ: www.urbanews.fr



۲: طرح پیشنهادی دیوید مانژن - دفتر طراحی SEURA - طرح منتخب، مأخذ: www.seura.fr

منابع

- A Paris, le chantier des Halles reste sur le carreau- Le Monde- 18/05/2010 p.14
- Berger et Anziutti reconstruiront les Halles- Le Figaro- 30/06/2007 p.34 .
- Halles : la démolition du jardin contestée en justice- Le Parisien - 17/04/2010 .
- Le ventre de Paris va être de nouveau remodelé- Le Monde- 22.23/02/2004 p.11 .
- Paris-Les Halles : les 4 projets en compétition- Architecture d'Aujourd'hui- 352- 01/06/2004 p.60 .
- www.seura.fr -20.05.2010
- www.oma.eu -20.05.2010
- www.mvrdv.nl -20.05.2010
- www.jeannouvel.com -20.05.2010
- www.lemoniteur.fr -19.05.2010